

d'un mot que significa 'garlaire' a ser l'antònim d'assenyat', gall. ant. *de pouco sen*, i aplicar-se després a nens entremaliats i jovenetes imprudents i baliga-balgues, o propenses a relliscades, ens ho mostra ja Alfons el Savi en aquella cantiga, quan la Mare de Déu s'apareix a la «menina garrida» que després esdevingué corda, dient-li: «eu te rogo / que se mig' ir queres <'venir amb mi'> / leixes ris' e jogo, orgull' e desden»: allò que hom retreu en la severa i reclosa vida familiar del Ponent hispànic a les xicotes esbojarrades és el parlar massa, el juganejar excessiu, que aviat li mena a alternar molt amb els homes, i en el temperament ardent (o massa arдорós) d'aquelles terres les porta a pegar una... tracamada: recordem el mateix sentit pejoratiu i fins indecent que han pres en gallec i port. els mots *retouçar* i *trebelhar* («o crego e a criada xugávam ós trebelhiños ---»), canten encara certs gallescs i gallegues, i el portuguès Gil Vicente riu quan algú, sense voler, *empatava uma... boda!*) Més tard aqueixes accs. pejoratives es milloraren a poc a poc en aplicar-se a dones enamorades, potser un xic massa enamorades només (cf. l'it. *vago*, *vagheggiare* que arriba fins a 'gallard', 'formós', provinent de 'inquiet, vagabund', d'on 'desitjós, enyoradis', 'enamorat' i finalment 'graciós').

No caldrà augmentar més la documentació d'aquesta història semàntica (més exemplificada en gall-port. per la meua obra, a la qual remeto). I acabo recordant que GARRIRE es conservà popularment en certs parlars romànics ben afins a l'hispànic amb sentits ben pròxims del llatí, si bé ja en camí cap al del cast.-port. primitiu: del clàssic GARRIRE 'xerrotejar, refilar els moixons', 'xerrar, garlar' provenen també el macedorom. *gārī* 'refilar', 'cantussejar', l'it. *garrire* 'barallarse bulliciosament', 'cantar la cigala, xisclar l'oreneta' etc., i port. dial. *garrida* «peça encaixada no cocão, e sobre a qual gira o eixo do carro; o mesmo que cantadoira», «campana pequena»; d'on l'ús depenent de *garrido* per 'el qui ha xerrat, aquell qui parla massa'; en fi *garir* apareix convertit en el verb que significa en general la idea de 'dir', en el mossàrab dels Ss. XI-XII, segons proven moltes *harǧas* aràbigo-andaluses (*Al-And.* xvii, 74, 77, 105).

Des del meu article queda prova conclusiva de la impossibilitat de les etimologies aràbigues atribuïdes a *garrit/garrido*. La més especiosa *gārī* 'formós' no és més que un mot de lèxics proto-islàmics, que no es va usar mai (sinó com a terme poètic arcaic) en la llengua real (M-L. ho ha canviat en un *gar'id* que és una pura invenció d'aquest romanista que ignorava totalment l'àrab).

DERIV.: *Garridesa* [veg. supra]. *Garridoi* [S. xviii, mall., *D'Ag.*].

1 En el *Dicc.* de Rims de JMarc no figura *garrit* sinó una *garida* sense explicació (176), que L. d'Aversó reproduceix desdoblant-lo en *garida* i *Garida* (§ 78.63): sembla doncs nom de lloc, i un i altre poden ser grafies incompletes per *guarida*. És veritat que un dels dos mss. de JMarc escriu *garrida*, potser mal transcrit (Griera!) i Aversó sabia més a què atènyer-se. —

2 Amb èxit mediocre en el Princ.; on Lacav. va suprimir *garrit* que el *DTo.* de 1670 havia copiat de l'article de Busa, i Belv. només l'admeté com a antiquat; el mateix continua fent Lab. 1839 amb *garridesa*, si bé admet *garrit*, però Lab. era del Maestrat. Solament *garridesa* ha aconseguit alguna validesa en la llengua comuna, i encara li percebem a l'un i l'altre una empremta inesborrable de termes poètics.

Garritort, V. *garra Garritx*, esborrar-ho del *D'Fa.* (malentès d'una grafia *garrich* per part de Costa i Montoliu) *Garro*, V. *garra* (en el sentit de 'guenyó', *D'Escrig* 1851, sembla ser forma local valenciana deguda a una alteració de *garxo* variant de *GUERXO*, per obra del cast. dial. *guirrio*, *DCEC* II, 826a5, 18 i el cat. *esgarrat/esguerrat*) *Garró*, V. *garra*

GARROFA, 'fruit del garrofer', i en alguns punts també 'garrofi', espècie de veça', de l'àr. vg. *ħarrūf*, plural de *ħarrūba* 'fruit o tavella del garrofer i d'alguns llegums'; la forma *ħarrūba*, *ħarrūb*, de l'àrab clàssic es va conservar en algunes comarques en una forma *garrova*, semblant a la cast. *algarroba*. □ 1.ª doc.: S. XIII, Llull; *carrobeira* 'garrofer', 1166.

Tant *garrofa* com *garrofer* figuren diverses vegades a les obres de Llull, en la forma amb *-f-* del català comú; és també la que usen en el S. xv el valencià Joan Esteve i el barceloní Francesc Alegre (*D'Ag.*). Però avui la variant *garrova* més semblant a la forma *ħarrūba* de l'àrab normal i comú és la usada generalment a les Illes, com en cast. *algarroba* (abans *-ova*) i el port. *algarroba*, i en català antic ni l'una ni l'altra variant són estranyes a les regions que han preferit la diferent.

Ho trobem, doncs, amb *-f-* no sols en Llull sinó també en vells textos d'Eivissa: «quandam vinea que est vicina cuidam orto, in quo sunt *garrofarii*» en una crònica de 1235 (IMacabich, *Sta. Maria la Major, Cròn.*, 108); el plural *carrovés* està per *garrofers* en un doc. de Tortosa de 1344, i el femení respectiu apareix ja en una forma amb vocalisme arcaic o mossàrab en un doc. de Poblet de 1166: «olivaria et una *carrobeira* iuxta ortum» (*Cartul.*, 119). Altrament, en aquestes dues variants la sorda fricativa *ħ* de l'àrab apareix representada per la sorda *c-*: semblantment oc. ant. *carrova* o *garrova*, fr. *caroube*, que potser entraren per conducte del català; en canvi el portuguès canvià aquella fricativa aràbica com a sorda però convertint-la en *f* i mantenint-li, per tant, el caràcter fricatiu (com passa en *falagar* i altres arabismes romànics).

Avui la forma amb *-v-* és general a les Illes: *garrova*, Bart. Ferrà (*Comèdies* I, 139); «en temps de batre, jo sempre agtanava s'era, y els *garrofers* espolsava», PdAPenya (*IdOr*); *garrova* i *garrové(r)* anota a Menorca l'Arx. L. Salvador (*Die Bal.* II, 338) i a Eivissa, on descriu un «magatzem de *garroves* i altres fruits del país destinats a l'exportació», forma usada també en altres textos eivissencs, citats per Villangómez (*Ll. d'Eivissa*, pp. 171, 217); amb frase pintoresca *esmolar-*